

HENDEK

Recep Tayyip Erdoğan'ın "Çözüm Süreci'ni buzdolabına kaldırdık" dediği günden bu yana çok zaman geçti. Hepimiz iyi biliyoruz ki Çözüm Süreci, Erdoğan bu sözü söylemeden çok çok zaman önce tek taraflı olarak bitirilmişti. Hatta Dolmabahçe Muhabakatı'ndan çok çok önce bitirilmişti. PKK kurmayları da Sürecin AKP tarafından bitirildiğini o zaman zarfı içerisinde her kamera karşısına geçtiklerinde ısrarla dile getirmişlerdi.

Dolmabahçe Mutabakatı'na şerh koyan Recep Tayyip Erdoğan neredeyse hükümetle ayrışma noktasına gelmiş, hükümetle ters düşmeyi göze alarak süreci bitirmişti. Hükümet mecburen Erdoğan'a uymak zorunda kaldı ve süreç bitti.

SÜREÇ NEDEN BİTİRİLDİ?

Türkiye'nin Neo-Osmanlı hayaliyle yürüttüğü politikalar son bir yıldır teker teker iflas ediyordu, Ortadoğu, Suriye ve Rojava'da yürüttüğü tüm politikalar eline ayağına dolaşınca içerde de bir çöküntü yaşamamak adına bir takım önlemler almak zorunda kaldı. 7 Haziran'a kadar uzanan zaman diliminde içerdeki çöküntüsünde çok hızlı geliştiğini gören cumhurbaşkanı yeni bir hamleyle çöküntüyü lehine çevirmenin telaşıyla çözüm sürecine tekme vurmaya başladı. Seçim akşamının tek kaybedeni AKP, 7 Haziran seçimlerini tanımayarak sivil darbe yaptı. Sonrasında ise Suruç Katliamı ile başlayan kapkaranlık bir süreç başladı. Mitinglerde patlayan bombalar, PKK kamplarının vurulması, PKK'lilerin mezarlıklarının bombalarla tahrip edilmesi, DBP belediye eş başkanlarının, meclis üyelerinin, parti yöneticilerinin tutuklanması, parti binalarına kurşunların yağdırılması, bombalanması, PKK savaşçıların çıplak bedenlerinin teşhir edilip kayıt altına alınması vb. birçok saldırı ile savaş ne denli boyutlandıracağının sinyalleri verildi. Ötesinde Erdoğan Ortadoğu'da yürüttüğü politikanın eninde sonunda kendisine döneceğini de biliyordu. Erdoğan, Lahey'e uzanacak bir öykünün, uluslararası mahkemelerde yargılanacağı bir filmin baş aktörüydü zira. Tüm bu olanlar ışığında herkese beş benzemele restini çekerek "ya atar ya batar"ı oynayan Erdoğan Kürtlere de bunu yaptı. Öcalan'la görüşmeler sonlandırıldı, HDP Heyeti'nin İmralı'ya gidişleri engellendi. Hükümet-HDP görüşmeleri bitirildi.

PKK AÇISINDAN SÜREÇ

PKK tüm bu olanlar karşısında soğukkanlılığını korudu. Üstelik öncesinde Ağrı'da gerillaların, HDP Ağrı il yöneticilerinin şehid edilmesini, HDP'nin Diyarbakır Mitingi'nde bomba patlatılmasını, Cizre'de çocukların katledilmesini, 7 Haziran seçimleri öncesinde ve sonrasında sayıları 500'ü aşan HDP'ye yönelik saldırıları deyim yerindeyse sürecin selameti için sineye çekti. Suruç bombasıyla yeni savaş konseptinin ne denli kanlı olacağını gören PKK önlem olarak "Öz Savunma" modelini devreye soktu ve hendekli günler başladı.

PKK'NİN DİRENİŞ ÇİZGİSİ

PKK'nin direniş çizgisini anlamak için Kürdistan Özgürlük Mücadelesi'nin geçmişine gitmekte yarar var. 170 yıllık mücadele tarihinde Kürdistanlılar tam 29 kez isyana kalktılar. Tüm bu isyanların en uzun soluklusu ve en geniş alana yayılanı şüphesiz ki Kürdistan İşçi Partisi'nin (PKK) isyanıydı. İsyanın sürekliliği açısından şüphesiz ki en önemli nokta PKK'nin önderliğinin ve yönetici kadrosunun Kürdistan'ın alt sınıflarından büyük şehirlere okumaya giden gençlerden oluşması sebebiyle sırtını Kürdistanlı yoksullar ve köylülere (gundî) yaslaması, Kürdistan Davası'nı şehirli (bajarî), önde gelen aşiretlere mensup, Avrupa'da veya Osmanlı'nın başkentinde eğitim almış Kürt elitlerinin tekelinden çıkartmasıydı. Bir diğer yan sebep diyebileceğimiz konu ise PKK'nin önceki 28 isyandan farklı bir değerlendirme olarak ele almamız gereken aşiretlerin, isyan önderliğine sağladığı silahlı adam sayısına bağlı olarak "mıntika hareketlendirme" yöntemini terk etmesi ve Kır-Kent Gerillası yöntemiyle kırsal alanda sürdürdüğü düşük yoğunluklu savaşı şehirlerde serhildanlarla destekleyip ve halkı arkasına alıp devamlılık sağlamasıydı.

Diğer 28 isyanda mintika hareketlendirme şeklinde örgütlenen isyanlar, halkı işgal güçlerini doğrudan müdahalesine maruz bırakıyordu. Mıntikalarda bulunan insanlar büyük soykırımlara ve sürgünlere tabi tutuluyordu. Bu da halkın korkarak sinmesine ve sürekli baskı altında kalmasına sebebiyet veriyordu. 28. isyan olan Dersim İsyanı'nda uğranılan yenilgi ve soykırım Kuzey Kürdistan Kürtleri'nin 1960 ve 1970'lere kadar derin bir uykuya yatmasına sebebiyet verdi. 1960'larda siyasi arenada başlayan hareketlenme 1970'lerin sonuna doğru isyan şartlarına evrildi. 1978'de kurulan PKK ilk etapta küçük çaplı silahlı eylemler yaptı. 12 Eylül 1980 Darbesi'nde Batı Kürdistan üzerinden Lübnan'a giden ve Bekaa Vadisi'nde FKÖ'den eğitim alan PKK Gerillaları 15 Ağustos 1984 tarihinde düzenledikleri Erüh ve Şemdinli eylemleriyle Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne karşı silahlı mücadelenin başladığını ilan ettiler.

1990'lara gelindiğinde PKK gücünün doruğuna ulaşmış ve artık gerilla faaliyetlerini yerelleştirmeye başlamıştı. Kürdistan köylülerinden aldığı destekle kırsal alanda oluşturduğu muazzam ağ sayesinde Kürdistan'ı özgürleştirmek için genel bir hamle başlatmıştı. PKK'nin bu hamlesine Türkiye Devleti'nin cevabı sert oldu. Kürdistan'ın köyleri yakıldı, tahrip edildi, köylüler sürüldü. Bu durum PKK'nin kırsal faaliyetlerine büyük bir darbe vurdu. İlk yerelleşme hareketi başarısız olmuş PKK sarsılmış fakat yıkılmamıştı.

Kürdistan köylülerinin ve yoksullarının gücünü ardına alan PKK, 15 Şubat 1999 yılında önderi ve ideoloğu Abdullah Öcalan'ın uluslararası bir komployla tutsak edilmesiyle ağır bir darbe yese de yıkılmadı. Geri çekilmenin ardından Güney Kürdistan'daki alanlarda sıfırdan yapılanmaya giden PKK, zahmetli yıllar geçirmesine rağmen 2004'te Kuzey Kürdistan'daki faaliyetlerine tekrar başladı. 2004-2012 arası şiddetli bir savaş haliyle devam etti. 2012'ye gelindiğinde PKK gücünün zirvesini yaşıyor ve Botan-Behdinan bölgelerinde kurtarılmış alanlar yaratarak vurup geri çekilmeyi reddediyordu. Devrimci Halk Savaşı hamlesiyle şehirleri de ardına alan PKK, devleti masaya oturtmak zorunda bırakmış ve Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'ın öncülüğünde bir çözüm süreci başlatılmıştı.

MÜCADELE'NİN YERELLEŞMESİ

PKK'nin 1990'lı yıllarda yaptığı hamle dönemin parti ideolojisi gereği işgalciyi Kürdistan'dan söküp atmayı ve bağımsız devleti merkeze koymasından mütevellit mücadelenin yerelleşmesini ve Kürdistan'ın tamamında, gerek kırdaki gerek dağda gerekse de şehirlerde tam kontrolü sağlamayı amaçlıyordu. Bu yerelleşme kır-şehir dengesini yakalamış ve her iki alanda da işgalcinin gücünü kırmıştı. Ancak köy boşaltmalar kır-şehir dengesinin çökmesine sebebiyet vermişti. PKK'nin mücadeleyi yerelleştirme hamlesi askıya alınmıştı. 2012'de başlayan Çatışmasızlık Süreci'nde, çözüm süreçlerinin doğası gereği her iki taraf da tekrar savaşın başlama ihtimalini gözetererek gerekli hazırlıkları yaptı. PKK'nin şehirlerde mücadeleyi yerelleştirme hamlesini YDG-H (Yurtsever Devrimci Gençlik-Hareketi) adı verilen ve 2013'te kurulan gençlik yapılanması yürüttü. YDG-H, şehirlerde asayişin sağlamak amacıyla uyuşturucu ve fuhuş bataklığına düşmüş Kürdistan ve Türkiye sokaklarında kendisine alan açmaya başladı. Bilhassa Diyarbakır/Suriçi özelinde yürüttüğü uyuşturucu operasyonları basına yansıdı. Yoksulluğun ve kötü alışkanlıkların kısılcına düşmüş Kürdistan gençliği YDG-H içerisinde kendisini ifade edebilme, hayat şartları ve devletin özel savaş politikalarından dolayı dayatılan kötü alışkanlıklara karşı çıkma imkanını yarattı.

Çatışmasızlık süreci boyunca şehirlerdeki varlığını güçlendirme imkanı yakalayan YDG-H özellikle Kobanê Serhildanı'nda ciddi bir sorumluluk alarak mücadelenin öncülüğünü yapmış, olası bir savaş durumunda, bu savaşın öncekilere benzemeyeceğini ve şehirlerin de birer savaş mevzisine dönüşebileceğini göstermişti. Çatışmasızlık Süreci boyunca KCK yöneticilerinin devamlı değindikleri savaş ihtimali ciddiyetini koruyordu. Batı Kürdistan Devrimi'nin başlamasıyla birlikte Kuzey'deki çözüm süreciyle kısmen durdurulan savaşın devlet tarafından Kuzey'den Batı Kürdistan'a kaydırılması ve orada El Kaide-İŞİD gibi küresel cihadist terör örgütleriyle vahşice yürütülmesi Kuzey Kürtleri'nde bir ulus bilincinin oluşmasına imkan sağladı. 2004 Qamişlo Serhildanı'na sessiz kalan Kuzey Kürtleri, 2012'de Serêkaniyê, 2014'te ise Kobanê kuşatmalarına kayıtsız kalmamaya ve dolayısıyla PKK'nin pratik alanı olan Batı Kürdistan'ı maddi ve manevi olarak desteklemeye başladılar. Özellikle Kobanê Savaşı esnasında binlerle ifade edilen sayıda insan seferber olup Kobanê'yi korudu. YDG-H burada da inisiyatif aldı. Kobanê'ye geçen gençlerin yanında sınırda bekleyip kuzeyden şehrin 4 taraftan ablukaya alınmaması ve koridorun devamlı açık kalması için mücadele eden halka öncülük ettiler. Sınırın kuzey hattı boyunca yayılan halk, Türkiye Devleti tarafından İŞİD'e verilen desteği kesmek için yeri geldi Mürşitpınar Sınır Kapısı'nda nöbet tuttu.

Tüm bunlar yaşanırken gerçekleşen bir hareketlenme günümüze kadar gelen süreci doğrudan etkileyecekti. Kobanê'deki savaş artık umutsuz bir hal almaya başlamış, İŞİD ilerleyişi durdurulamamıştı. 6 Ekim 2014 akşamı HDP çatısı altında birleşen parti ve kuruluşların acil koduyla geçtikleri eylem çağrısı Kürdistan ve Türkiye'de ciddi bir karşılık buldu. Sokaklara çıkan halk Kobanê'ye nefes aldirmek amacıyla ve son bir umutla direnişe geçti. YDG-H'nin öncülüğünde devlet güçleri ve Hizbullah üyeleri ile şiddetli çatışmalar yaşandı. Çatışmalar boyut değiştirmiş, artık taş, molotof veya havai fişek gibi caydırıcı silahlar yerine

tabanca ve otomatik silahların da dahil olduğu öldürücü silahlarla yapılan çatışmalar ortaya çıkmıştı. Burada YDG-H aldığı inisiyatifle halkı koruyarak ön plana çıktı.

Kobanê Serhildanı, Abdullah Öcalan'ın çağırısı ile son bulunca devlet bunu fırsat bilip eylemlere katılan kişileri tutuklama yoluna gitti. Yüzlerce kişi gözaltına alındı, bu kişilerden tutuklananlar oldu. Türkiye ve Kürdistan'a yayılan bu cadı avına karşı Cizre'de daha önce denenmemiş bir yöntemle karşılık verildi. Cizre'de devlet kurumlarının tanınmadığına dair açıklamanın ardından gençler, yurtsever mahallelere giden yollar üzerine hendekler kazarak kolluk güçlerinin gözaltı yapmasının önüne geçti. Bunu gören kolluk güçleri ise hendekleri kapatma yolunu seçince şiddetli çatışmalar ortaya çıktı. Uzun bir aradan sonra "milis" denilebilecek teçhizata sahip gençler mahallelerin güvenliğini ele aldılar. Devlet güçleri hiç beklemedikleri bu direniş neticesinde müzakere yolunu seçtiler. Hendekler HDP'nin araya girmesiyle kapatıldı. Ancak devlet saldırıları devam edince gençler bu yöntemi geliştirerek yaygınlaştırdılar.

7 Haziran seçimleri sürecinde saldırılar iyice arttı. HDP'ye yapılan saldırılar artık rutin bir haber şeklini almıştı. Ağrı, Adana, Mersin, Bingöl ve Diyarbakır'da infaz ve bombalamalar da dahil çok ciddi provokasyonlar denendi. Bu provokasyonlara Kürdistan Özgürlük Hareketi'nin legal veya illegal hiçbir yapılanması karşılık vermedi, yaşananlar sineye çekildi. 7 Haziran Seçimleri'nde AKP başkanlık sistemi için arzuladığı oy oranı ve vekil sayısını bulamadı. HDP %13.1'lik başarıyla dengeleri alt üst etti. 15 Haziran'da Batı Kürdistan Halk Savunma Birlikleri (YPG) Tel Abyad'ı özgürleştirdi. 25 Haziran'da bir kısmı Mürşitpınar Sınır Kapısı'ndan geçen IŞİD'li teröristler Kobanê ciddi bir saldırı başlattı. Çoğunluğu sivil 273 kişi katledildi. Recep Tayyip Erdoğan sivil darbe yaparak seçimi tanımadı ve koalisyon görüşmelerini orta sahada top çevirerek geçiştirdi. Tüm bunlar Haziran-Temmuz aylarında yaşanmıştı. Temmuz ayının sonlarına gelindiğinde ise Kürdistan ve Türkiye gündemi iyiden iyiye ısındı ve yıllardır gergin olan ilişkiler koptu. 20 Temmuz günü Suruç'a gelen ve Kobanê'ye geçmeye hazırlanan HDP bileşenlerine mensup gençlere canlı bomba saldırısı yapıldı. Katliamda 33 kişi katledildi. 22 Temmuz'da Ceylanpınar'daki lojmanlarda kalan 2 polis öldürüldü. HPG yayınladığı açıklamada saldırının "Apocu İntikam Tugayları" adlı bir grup tarafından gerçekleştirildiğini açıkladı. KCK yöneticileri daha sonra verdikleri demeçte bu eylemi HPG birimlerinin gerçekleştirmediğini, bu tarz bir yöntemi de benimsemediklerini özellikle belirttiler. 24 Temmuz tarihine gelindiğinde ise TSK Güney Kürdistan'daki PKK kamplarını çok yoğun bir şekilde bombalayarak adeta savaş ilan etti. Başbakan Davutoğlu yaptığı açıklamada PKK kamplarına bir gecede tam 400 füze atıldığını gururla söyleyecekti.

24 Temmuz Kürdistan'daki savaşın başladığı tarih olarak kayıtlara geçti. PKK kendisine yönelen saldırılara "misilleme" şeklinde yanıt verileceğini açıkladı. Ancak saldırılar çok yoğun olunca misillemesi de aynı sertlikte oldu. 9 Ağustos'a savaşın konseptinin değiştiği açıkça ilan edildi. Mardin'in Nusaybin ilçesinin DBP'li yöneticileri yaptıkları açıklamayla artık devlet kurumlarını tanımadıklarını ve Öz Yönetim ilan edildiğini tebliğ ettiler. Kürdistan'da yepyeni bir süreç başlıyordu. Nusaybin'i Yüksekova, Cizre, Silopi ve Varto gibi ilçeler takip etti.

Öz Yönetim ilan eden ilçeler devletin yoğun saldırıları gereği her zaman çatışmalarla anıldı. YDG-H inisiyatif olarak oluşturduğu milis güçleriyle ilçelerin öz savunmasını üstlendi. Öz Yönetim alanları kazılan hendekler ve oluşturulan barikatlarla korunmaya başlandı. Devletin de Öz Yönetim ilanlarını gözardı edip, kendi yönelttiği şiddeti gizleyip sadece hendekleri ve savaşı gençleri ön plana çıkarmasıyla hendek odaklı bir tartışma gündeme oturdu. Bunu HDP'nin içindeki Altan Tan ve Adem Geveği gibi vekiller de "Kürt Orta Sınıfı"nın dili vazifesiyle dile getirdiler. Kürdistan'da gelişen Öz Yönetim ve Öz Savunma pratiği bu şekilde kaygan bir zeminde masaya yatırılmış oldu.

HENDEĞE KARŞI HENDEK

Şuan içinde olduğumuz durumun özeti yukarıdaki gibidir. Buna karşılık Kürdistan şehirlerinde gelişen direniş bazı çevreleri oldukça rahatsız etmeye başladı. Özellikle orta sınıf Kürt burjuvazisi hendek direnişine şiddetle karşı çıkmakta, yaşanan tüm olumsuzlukları sanki -genelde 100yıllardır özelde ise son 35 senedir devam eden- devlet terörü hiç yokmuş gibi, hendeği sonuç değil neden olarak görüp PKK'yi itibarsızlaştırma yolunu seçerek hendeklerin içini boşaltmaya çalışmaktalar. AKP'nin pazara çıkardığı kurumlar, kişiler, partiler, oluşumlar koro halinde "hendek öldürür" türküsünü çıkırmaya başladılar. TV'lerde, gazetelerde en olmadık absürt insanların hendekler üzerine konuşturulmaya başlanması, Tahir Elçi'nin hendekler yüzünden katledildiği çarpıtmasını ağızlarının suyu aka aka anlatmaları, Diyarbakır Suriçi'nde Esadullah Timleri tarafından yakılan Kurşunlu Camii'nin için "yakan kadar yakılmasına sebep olanlar da suçludur, ortaklıklar" ifadelerinin kullanılması, kentlerdeki iş konseylerinin ölümleri pas geçip sosyal ve ekonomik hayatın durma noktasına geldiğini deklere etmesi vs. hepsi devletin cesaretine cesaret katıp daha da azgınca saldırmasına sebep olmaktadır. Hendeklere karşı duranların neredeyse tamamı hendeklerin olduğu bölgelerdeki yoksulluğu, açlığı, sefaleti, çürümeyi, uyuşturucu ve kadın ticareti merkezlerine dönmüş dönemde bu yerleri daha önce görmezden gelerek ağızlarına almazken şu an yine koro halinde o merkezlerdeki insanların açlığından, yoksulluğundan, sefaletinden dem vurmaya çalışmaktadırlar.

BAZILARININ DİRDİ HENDEK Mİ, RANT MI?

Orada yaşayan yoksullar üzerine basa basa paralarına para kattıkları dönemde, şu an hendekli olan ve o dönem sit alanı ilan edilen yerlerde değerinin kat be kat altında o yoksulların evlerini satın almaya çalışırken, gençlerin uyuşturucu, bahis, hırsızlık, kapkaç gibi suçlarla karınlarını doyurmaya çalışırken onları görmeyen leş orta sınıfın bugün onların "mağduriyeti" üzerinden PKK'ye vurmaya çalışmaları neresinden bakarsanız bakın kalpazanlığın, üçkağıtçılığın, münafıklığın biçim değiştirmiş halidir. Anasını boyayıp babasına satacak kadar değer yoksunu bu çevrelerin hendeklere karşı duruşu sadece ve sadece konforlarının bozulması ve kazandıkları para akışının neredeyse durma noktasına gelmesidir. Bu sebeple de bu çevrelerin dile getirdikleri mağduriyet edebiyatı iyi niyetli değil tam aksine devletin ekmeğine yağ süren kötü niyetli ifadelerdir.

SONUÇ OLARAK; HENDEKLER ÖZ YÖNETİM OLDUĞU İÇİN DEĞİL OLMADIĞI İÇİN VAR

Bu yazı kaleme alındığı anlarda bile Türkiye'nin dış ülkelerle olan sorunlarına sorun katılmış, Irak Merkezi Hükümeti'yle didişmeler gündeme gelmiş, İran doğal gazı kısıtlamış, Rusya'nın ekonomik savaşı Türk ekonomisinde büyük gedikler açmıştır. Yani özetle Türk Siyasal Akli'nin Kürt Fobisi üzerinden geliştirdiği politikalar Türkiye'yi bölgesel savaşın tam merkezine kadar getirmiştir. Köşeye sıkışmış kedi misali kurtulmaya çalışırken bile daha beter köşeye sıkışmıştır. Bölgesel savaş kaçınılmaz hale gelmiştir artık, buna rağmen yine de Kürt Fobisi'nden taviz vermeyen devlet, Kürdistan Bölgesel Yönetimi Başkanı Mesut Barzani ile Ankara'da görüşme yaparak PKK'nin hem Kuzey hem de Batı Kürdistan'daki kazanımlarını bitirmeye çalışmaktadır. Bunu aylar öncesinden okuyan PKK Kuzey için önlem olarak Kent Gerillacılığı pratiğini uygulamaya sokmuştur. Bu pratiğin statü alana kadar devam edeceği aşikardır. Şunu da hemen belirtmekte yarar var, bazı çevreler "Öz Yönetim varsa neden hendek var, statü varsa neden hendek var, devlet kurumları varken Öz Yönetim nasıl oluyor" gibi sorular sorarak yine hendeklerin içini boşaltmaya çalışıyorlar. Hendekler, Öz Yönetim olduğu için değil olmadığı için var, hendekler statü olduğu için değil olmadığı için var. Şunu belirtmek gerek; hendekli alanların arkasında özgür bir dünya, sömürsüz bir yaşam, kira derdinin, elektrik, su, doğalgaz parasının, vergi adaletsizliğinin olmadığı herkese ütöpik gelen bir gerçeklik yaşam bulmaya çalışıyor. Şuan için hendekli bölgelerden göç yaşanıyor olsa bile hendek pratiği başarılı olursa yakın dönemde yoksulların, topraksızların, evsizlerin, işsizlerin bohçasını alıp yüzünü hendekli alanlara döneceği günleri hep birlikte göreceğiz. Hendeklerin ardından PKK'nin yenilgiyle çıkmasını ellerini ovuşturarak bekleyenler ise muhtemelen hüsrana uğrayacak. Öz Yönetim alanlarında yasakların kalkmasıyla birlikte halkın gerçekleştirdiği yürüyüşlerdeki kitlesellik, cenazelere oluşturulan büyük kalabalıklar halkın şehidlerine ve mücadeleye gösterdiği rağbetin bir kanıtı aslında. Türk Basını'nım dezenformasyon argümanlarına rağmen halkın Öz Yönetim pratiğine bağlılıkları ve bu mücadele sonuç almaya yönelik belki de son hamleye evlatlarını adanmaları rahatsızlıkla değil, devrime kan vermekle açıklanabilir.